

Česká školní inspekce

Liberecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Gymnázium, Jablonec nad Nisou, U Balvanu 16

Adresa: U Balvanu 16, 466 34 Jablonec nad Nisou

Identifikátor školy: 600 010 449

Termín konání inspekce: 10. – 15. březen 2005

Čj:	h1-1029/05-5076
Signatura:	oh3zy527

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Gymnázium, Jablonec nad Nisou, U Balvanu 16 bylo zřízeno na dobu neurčitou s právní formou příspěvková organizace. Zřizovatelem školy je Liberecký kraj se sídlem U Jezu 642/2a, 460 01 Liberec 1.

V souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení (dále jen rozhodnutí o zařazení do sítě škol) s účinností od 1. září 2002 škola v současnosti vyučuje následující obory:

1. 79-41-K/401 Gymnázium - všeobecné (JKOV: 79-02-5/00), studium denní, délka studia 4 roky
2. 79-41-K/801 Gymnázium - všeobecné (JKOV: 79-02-5/00), studium denní, délka studia 8 roků

V době inspekce školu navštěvovalo 355 žáků v osmi třídách osmiletého studia a čtyřech třídách čtyřletého studia. Povolená kapacita školy 380 žáků byla využita z 93,4 %.

PŘEDMĚT INSPEKCE

- Personální podmínky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech (český jazyk a literatura, anglický jazyk, francouzský jazyk, německý jazyk, dějepis, občanská výchova, základy společenských věd, matematika, biologie, fyzika, chemie, volitelné předměty - - společenskovědní seminář, dějepisný seminář, matematický seminář).
- Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech (český jazyk a literatura, anglický jazyk, francouzský jazyk, německý jazyk, dějepis, občanská výchova, základy společenských věd, matematika, biologie, fyzika, chemie, volitelné předměty - společenskovědní seminář, dějepisný seminář, matematický seminář).
- Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech (český jazyk a literatura, anglický jazyk, francouzský jazyk, německý jazyk, dějepis, občanská výchova, základy společenských věd, matematika, biologie, fyzika, chemie, volitelné předměty - - společenskovědní seminář, dějepisný seminář, matematický seminář).
- Tematické zjišťování v oblasti účinnosti prevence sociálněpatologických jevů ve škole.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Sledované předměty vyučuje celkem 24 pedagogů, z nichž pouze jeden (4,2 %) nesplňuje podmínky odborné kvalifikace, ale v současné době studuje. Při přidělování předmětů ředitel školy respektoval aprobase učitelů, takže z kvalifikovaných pedagogů pouze dva částečně vyučují předměty mimo svou aprobaci (dějepis v primě, občanskou výchovu v primě, sekundě a kvartě). Vysoce kvalifikovaný pedagogický sbor má i příznivé věkové složení s rovnoměrným zastoupením učitelů všech věkových skupin. Začínajícím učitelům kolegové i vedení školy poskytují pravidelnou a účinnou pomoc. Vzhledem k vynikající situaci v personálních podmínkách školy neplánuje ředitel v následujícím období žádné zásadní změny ve složení pedagogického sboru.

Vedení školy každoročně zpracovává písemné organizační pokyny, které jsou k dispozici pro

všechny zaměstnance. Obsahují organizační strukturu, hlavní cíle v oblasti podmínek vzdělávání i ve výchovně-vzdělávací činnosti, konkretizaci úkolů pro jednotlivé členy pedagogického sboru, termínový kalendář a souhrn dalších informací důležitých pro chod školy. Zaměstnanci mají jednoznačně vymezeny kompetence a povinnosti (zástupce ředitele, učitelé, třídní učitelé, uklízečky, hospodárka, školník).

Precizně zpracovaný roční plán stanovuje hlavní záměry a úkoly v oblasti koncepční, výchovně-vzdělávací, ekonomické, materiální, organizační, administrativní a bezpečnostní. Na roční plán navazují měsíční a týdenní plány, které jsou k dispozici pracovníkům ve sborovně. K přenosu informací mezi vedením školy a pedagogy dochází i při jednáních pedagogické rady, při provozních poradách, poradách třídních učitelů a prostřednictvím dvou do vnitřní sítě zapojených počítačů ve sborovně. Termíny konání porad zaměstnanci znají již na začátku školního roku (součást organizačních pokynů). Z jednáních pedagogické rady jsou pořizovány záznamy s vysokou výpovědní hodnotou. Záznamy jsou přehledné, konkrétní a výstižné, obsahují termíny i osobní odpovědnost zaměstnanců. Aktuální problémy pedagogický sbor řeší při krátkých poradách o velké přestávce.

Při řízení školy ředitel úzce spolupracuje s poradním sborem, pedagogickou radou a předmětovými komisemi. Poradní sbor tvoří zástupce, výchovná poradkyně a tři členové pedagogického sboru, kteří jsou voleni na začátku školního roku. Ve škole pracují předmětové komise českého jazyka a literatury, cizích jazyků, matematiky, přírodních věd, společenských věd a estetické výchovy. V souladu s obecně stanovenými cíli činnosti předmětových komisí, se kterými byli pedagogové prokazatelně seznámeni při jednání pedagogické rady, komise koordinují roční časově tematické plány, kontrolují naplňování učebních osnov, zabývají se sjednocením požadavků k ústní maturitní zkoušce, požadavky na vybavení pomůckami, zajišťováním exkurzí, soutěží, projektových dnů a kulturních akcí školy. Vzájemně konzultují také problematiku používaných metod a forem výuky vyplývající ze specifík jednotlivých předmětů i věku žáků. Činnost poradních a metodických orgánů je na vynikající úrovni.

Vedení školy podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků. Umožňuje jim výběr akcí podle aktuální nabídky vzdělávacích zařízení, přičemž upřednostňuje akreditované programy. Zároveň hledá i vzdělávací témata důležitá pro většinu pedagogů. V posledním období se více jak 65 % učitelů zúčastnilo kurzu v oblasti interakce a komunikace.

Kontrolní činnost vedoucích pracovníků má ve všech oblastech chodu školy jednoznačně vymezené cíle, je systematická a plánovaná. Informace o zaměření kontrol a hospitací získávají pedagogové od vedení školy při jednáních pedagogické rady. Konkrétní plán ředitel zveřejňuje na nástěnce ve sborovně. Se závěry z realizovaných hospitací jsou pedagogičtí pracovníci prokazatelně seznámeni. Výsledky kontrol vedení školy pravidelně vyhodnocuje, konfrontuje je s názory pedagogického sboru a následně přijímá opatření.

Řídící práce vedení školy v oblasti lidských zdrojů je systematická. Vychází z velmi dobré znalosti pedagogického sboru, z promyšleného posilování pozitivních jevů v chodu školy a uvážlivého zařazování změn ve způsobu realizace výchovně-vzdělávacího procesu.

Pracovní výsledky všech zaměstnanců jsou vedením školy oceňovány v nenárokových složkách platu. Hodnocení pracovníků příznivě ovlivňuje jejich profesionální růst i pracovní aktivitu.

Personální podmínky vzdělávání mají vynikající úroveň.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

V době inspekce v budově školy probíhala částečná rekonstrukce, která zahrnuje kompletní výměnu oken na východní a jižní straně, přestavbu sociálních zařízení a vybudování střechy nad požárním schodištěm.

Pro výuku sledovaných předmětů škola v současné době využívá kromě kmenových a odborných učeben (biologie, fyzika, chemie, cizí jazyky) také laboratoře přírodovědných předmětů (fyzika, chemie, biologie). Některé z kmenových učeben jsou částečně specializované na určitý předmět (např. český jazyk a literatura, dějepis, hudební výchova). Specializované a odborné učebny byly esteticky i výukově podnětné, vhodně uspořádané a dostatečně vybavené. Prostředí kmenových učeben působilo méně podnětně, narušovaly ho i poškozené podlahové krytiny a nátěry dveří, opotřebená žakovská lavice a židle.

Hodiny českého jazyka a společenskovedních předmětů probíhaly v kmenových a specializovaných učebnách. Specializovaná učebna českého jazyka a literatury sousedí s kabinetem českého jazyka, kde se nachází část kvalitně zásobené žakovské knihovny i odborná literatura pro učitele. Do hodin jsou žákům zapůjčovány doplňkové učebnice, ve specializované učebně a některých kmenových učebnách jsou k dispozici sady normativních příruček. Kabinet dějepisu vybavený dostatečným množstvím většinou již starších map je také v sousedství specializované učebny se standardní didaktickou technikou. Pro dějepisnou výuku v primě měla vyučující soustředěno i mnoho vlastnoručně vyrobených názorných pomůcek včetně encyklopedií a diapozitivů.

Výuka anglického, německého a francouzského jazyka probíhala v dostatečně vybavených učebnách. Učitelé měli k dispozici audiovizuální techniku, mapy i další podpurný materiál.

Hodiny matematiky se uskutečňovaly v kmenových učebnách s klasickým uspořádáním, nebo v odborné učebně přírodopisu s uspořádáním lavic po obvodu. Didaktickou techniku museli učitelé v případě potřeby jejího využití přenášet. Fyzika byla vyučována v odborné, stupňovitě uspořádané učebně. Zvýšená katedra umožňovala žákům bezproblémové sledování demonstračních pokusů prováděných učitelem. Pevně instalovaná didaktická technika byla vhodně využívána. Přilehlá laboratoř je funkčně vybavena.

Prostorové a materiální zázemí pro výuku biologie a chemie se od minulé inspekce v roce 2000 zásadně nezměnilo. Odborné učebny a laboratoře svým uspořádáním a vybavením umožňují úspěšnou realizaci teoretické i praktické výuky. Postupné zastarávání se projevuje především v používané didaktické technice.

Žákům plnicím povinnou školní docházku škola zajišťuje jednotné řady učebnic, ostatní si je pořizují sami. Vybavení učebními pomůckami a odbornou literaturou pro hospitované předměty odpovídá potřebám výuky a umožňuje plnění schválených učebních dokumentů.

Zlepšování prostorových a materiálně-technických podmínek vzdělávání je nedílnou součástí koncepčních záměrů vedení školy. Doplnování pomůcek učebnic a knih pro výuku jednotlivých předmětů je koordinováno s předmětovými komisemi i jednotlivými vyučujícími a realizuje se v souladu s finančními možnostmi školy. Kontrolu využívání materiálně-technického zázemí (pomůcky, učebnice, odborné publikace, didaktická technika) provádějí vedoucí pracovníci při hospitační činnosti. Její výsledky jsou základem pro plánování dalších úprav, modernizací a nákupu pomůcek. Veřejnost využívá tělocvičnu, příležitostně počítačovou učebnu a v tomto školním roce v prostorách školy proběhla mineralogická výstava.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání mají velmi dobrou úroveň.

Vyučované obory

Škola vyučuje studijní obory, které jsou uvedeny v poslední změně rozhodnutí o zařazení do sítě škol - čtyřleté a osmileté všeobecné gymnázium.

Učební plány čtyřletého i osmiletého gymnázia pro školní rok 2004/2005 souhlasí se schválenými učebními dokumenty pro gymnázia. Pro všechny předměty pedagogové zpracovávají časově tematické plány, které schvaluje ředitel školy. Učební plány, rozvrh hodin, časově tematické plány a reálná výuka spolu korespondovaly. Česká školní inspekce (ČŠI) nezjistila během inspekce porušení platných učebních dokumentů (učebních plánů a učebních osnov).

Žáci posledních dvou ročníků čtyřletého i osmiletého studia mají možnost výběru z široké nabídky volitelných předmětů. Septima a 3. ročník – praktická cvičení z biologie a z fyziky, anglická konverzace, deskriptivní geometrie, informatika, latina. Oktáva a 4. ročník – semináře a cvičení z biologie, fyziky, chemie a matematiky, semináře z dějepisu a zeměpisu, semináře literární a společenskovední, anglická konverzace, deskriptivní geometrie, informatika, latina. Jako nepovinné předměty se vyučují praktická cvičení z matematiky, konverzace v cizích jazycích, informatika, výtvarná výchova a sborový zpěv. Rozsah a pestrost nabídky volitelných a nepovinných předmětů umožňují žákům profilaci podle zájmu a potřeb pro budoucí vysokoškolské studium. Škola má velmi pečlivě zpracovanou problematiku ochrany člověka za mimořádných událostí v členění po ročnících a předmětech. Její nedílnou součástí je spolupráce s odbornými pracovišti formou besed a exkurzí (hasičský záchranný sbor, nemocnice, záchranná služba, policie, vojenská protichemická jednotka).

Prohlédnutá povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Ředitel školy a jeho zástupce provádějí kontrolu plnění učebních osnov průběžně při hospitační činnosti. Vyhodnocení uskutečňují na základě podkladů pedagogů jednou za pololetí. Kontrola plnění učebních osnov je účinná.

Rozvrh hodin v převážné míře respektuje psychohygienické a didaktické zásady.

Školní řád vymezuje studijní povinnosti, docházku do školy a pravidla chování žáků. Jednotlivé formulace jsou jednoznačné a srozumitelné. Práva žáků se však omezují pouze na obecný odkaz na Úmluvu o právech dítěte a další nekonkretizované právní předpisy.

Výchovná poradkyně se věnuje profesnímu poradenství, výukovým obtížím a výchovným problémům žáků. Zároveň nabízí řadu nadstandardních činností zejména v oblasti osobnostně sociálního rozvoje žáků. Cíleně a úspěšně se podílí na budování pozitivního klimatu školy. Výchovné poradenství přesahuje do sféry prevence sociálněpatologických jevů a je plně začleněné do celkového pedagogického působení školy. Tvoří propracovaný systém zacílený na širokou škálu potřeb žáků.

Výchovná poradkyně disponující vhodnou osobnostní výbavou, erudicí a zkušenostmi nese hlavní podíl na kvalitních výsledcích školy v této oblasti.

Rodiče jsou o prospěchu a chování žáků informováni do kvarty průběžně prostřednictvím žákovských knížek, dvakrát ročně se uskutečňují třídní schůzky, další schůzka je určena pro zákonné zástupce žáků prvních ročníků. O závažných studijních problémech, případně o udělení kázeňských opatření jsou rodiče prokazatelně informováni. Informace o činnosti školy je možné získat také na internetových stránkách. Uchazeči o studium mohou využít „Dnu otevřených dveří“.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech

Český jazyk a literatura

ČŠI celkově hospitovala sedm hodin u pěti vyučujících. V osmiletém gymnáziu dvě jazykové hodiny a dvě hodiny literární, ve čtyřletém gymnáziu tři literární hodiny.

Výuka byla vedena věcně i odborně správně. Obsah učiva zpracovaný v časově tematických plánech korespondoval s platnými učebními osnovami. Přípravenost učitelek na výuku byla ve všech zhlédnutých hodinách zřejmá. Stanovené cíle byly přiměřené, ale ne vždy jasně formulované, probírané učivo navazovalo na předcházející.

Materiální podpora výuky byla na velmi dobré úrovni. Žáci využívali kromě učebnic i další zdroje informací (namnožené materiály, slovníkové příručky, ukázky beletrie, doplňkové antologie, diapositivy, audio nahrávku).

Struktura většiny zhlédnutých hodin byla přehledná, s jasnými pokyny vyučujících. Ve výuce vyšších ročníků převažovala frontální organizace s dominantním projevem učitele. Probírané učivo na sebe logicky navazovalo, učitelky v něm vyvozovaly příčinné souvislosti. Žáky často aktivizovaly problémové otázky. V přiměřené míře bylo do stavby hodin vkládáno opakování. Výukový čas byl efektivně využit, a to i při individuálním zkoušení. V některých hodinách předávaly vyučující žákům již hotové poznatky na úkor společné analýzy probíraných jevů. V nižším ročnících osmiletého studia respektovaly učitelky psychohygienické zásady vyučování, hodiny byly dostatečně členěny střídáním činností i zařazením skupinové práce. Časové rozplánování individuální práce žáků s normativními příručkami ani úkolů zadaných skupinám neumožnilo zcela naplnit stanovené výukové cíle sledovaných jazykových hodin. V závěru některých vyučovacích jednotek chyběl prostor pro shrnutí učiva se zpětnou vazbou od žáků.

Převažovaly hodiny, kdy vstupní motivace navodila atmosféru zájmu o probírané učivo (recitace, referát, komparace a analogické vyvozování literárních jevů), někde probíhala na základě ústního nebo písemného opakování minulé látky. Látka byla většinou vhodně aktualizována s připomínáním mezipředmětových souvislostí. Při samostatné i skupinové práci poskytovaly vyučující žákům nižších ročníků osmiletého studia pomoc. Pochvalou oceňovaly jejich aktivitu.

Učitelky využívaly různé formy hodnocení. Zkušební a opakovací otázky byly zaměřeny také na chápání širších souvislostí a vztahů. Hodnocení klasifikací bylo vždy zdůvodněné a všem srozumitelné. Sebehodnocení žáků nebylo využíváno. Klasifikace i bodové hodnocení (tercie) v nižších ročnících osmiletého studia byly zaznamenávány v žákovských knížkách průběžně, sešity žáků byly vyučujícími kontrolovány. Většina učitelek si vede podklady pro klasifikaci precizně a systematicky. Zhlédnuté písemné kontrolní slohové práce i pravopisné diktáty byly po stránce formální, způsobu hodnocení i žákovských oprav sjednoceny. Kontrolované písemné maturitní práce z českého jazyka školního roku 2003/2004 byly pečlivě opraveny, stanovený počet témat byl dodržen. Hodnocení prací bylo strukturované a objektivní.

Výuka probíhala v přátelské atmosféře. Žáci respektovali dohodnutá pravidla komunikace. Učitelky se vyjadřovaly spisovně. Dbaly na kultivovanost svých i žákovských projevů. Přistupovaly k žákům partnersky, respektovaly jejich osobnost. Použité formy a metody práce většinou vedly žáky k systematickému vytváření některých kompetencí, především účelného využívání různých zdrojů informací a rozvoji komunikativních dovedností.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk a literatura byly hodnoceny jako velmi dobré.

Cizí jazyky – anglický, francouzský a německý

Inspekce sledovala výuku jazyků žáků čtyřletého i osmiletého studia ve třinácti vyučovacích jednotkách u sedmi učitelů (pět hodin ve čtyřletém studiu a osm hodin v osmiletém studiu).

Časové rozvržení obsahu jazykového vzdělávání převážně vychází z používaných učebnic. Učebnicové řady schválené předmětovou komisí cizích jazyků jsou vhodné a zajišťují návaznost učiva mezi jednotlivými ročníky.

Vlastní příprava pedagogů na hospitované hodiny byla promyšlená se snahou předat žákům maximum informací. Personální zabezpečení jazykové výuky je velmi dobré, všech devět učitelů má odbornou kvalifikaci, dva vyučující jsou začínající.

Materiální podpora ve sledovaných vyučovacích jednotkách byla dobrá a použití učebních pomůcek v hodinách odpovídalo vyučovacím cílům.

Anglický jazyk je pro žáky od prvního ročníku čtyřletého i osmiletého studia prvním cizím jazykem. Dalším cizím jazykem od prvního ročníku čtyřletého studia jsou německý nebo francouzský jazyk. U žáků v osmiletém studiu začíná výuka dalšího cizího jazyka (německý, francouzský jazyk) ve třetím ročníku. Anglickou konverzaci, jako volitelný předmět, škola nabízí žákům třetího a čtvrtého ročníku čtyřletého studia i sedmého a osmého ročníku osmiletého studia. Nepovinná konverzace v anglickém, německém a francouzském jazyce je vyučována od druhého ročníku čtyřletého studia a v šestém až osmém ročníku osmiletého studia.

Psychohygienické podmínky vzdělávání byly v průběhu inspekce dobré. Většina jazykových hodin byla vyučována v dopoledních hodinách. Prostředí učeben působilo vcelku motivačně.

Práce hospitovaných pedagogů byla založena především na dobré znalosti žáků. Velké rozdíly v oblasti metod, forem a organizace učení inspekce nezaznamenala. Tento fakt svědčí o tom, že zkušenější učitelé vedou po metodické stránce pedagogy méně zkušené.

Vyučující většinou používali metodický postup v souladu s učebnicí, hodiny měly jasně stanovený cíl. Žáci běžně pracovali ve dvojicích nebo skupinách, učivo nebylo podáváno frontálním způsobem, bylo vždy srozumitelné a věcně správné. V některých případech účinnost úvodní nebo průběžné motivace ovlivnila atraktivnost námětů probíraných témat. Zvláště v jedné hodině anglického jazyka aktivita žáků převyšovala běžné (řízené) rozhovory. Naopak v jiných hodinách přílišné teplo v učebně snížilo u žáků soustředěnost na výuku.

Vzájemná komunikace byla vedena převážně v jazyce a její úroveň odpovídala předpokládaným dovednostem žáků v příslušném ročníku. Celková atmosféra ve všech sledovaných hodinách byla založena na respektu a důvěře, na dodržování dohodnutých pravidel. U žáků nebyly zaznamenány žádné nežádoucí projevy chování, k výuce projevovali pozitivní vztah. Závěrečné shrnutí a zhodnocení hodiny někdy z časových důvodů chybělo.

Slovní hodnocení v hodinách žáky motivovalo k další práci, případná klasifikace známkou byla vyučujícími jednoznačně sdělena a zdůvodněna. Zápisy v sešitech učitelé většinou kontrolují, jejich estetická úroveň však je různá. Systematicky jsou kontrolovány a opravovány také písemné práce a orientační testy.

Vedení školy podporuje v rámci cizojazyčného vzdělávání množství mimoškolních aktivit učitelů a žáků. Pokračuje neformální spolupráce s Francií (Besancon), Spolkovou republikou Německo (Michelstadt), Itálií (Olevano) a Nizozemím (Warnsveld).

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu cizí jazyk byly hodnoceny jako velmi dobré.

Společenskovědní předměty – dějepis, dějepisný seminář, občanská výchova, základy společenských věd a společenskovědní seminář

Hodnocení kvality výuky výše uvedených předmětů vychází z jedenácti hospitací u čtyř vyučujících. Cíle jednotlivých hodin odpovídaly kognitivním schopnostem žáků a probírané učivo navazovalo na předchozí látku. Výuka byla odborně a věcně správná. Téměř ve všech hodinách se uplatnily vhodně zvolené pomůcky.

Učitelé postupovali při zprostředkování učiva různými způsoby. Kvalitně provedenou frontální výuku doplňovaly skupinová práce, individualizované učení a prezentace domácích úkolů dle zadání. Rovněž byly zaznamenány prvky kooperativního učení. Výklad vedli učitelé vždy s důrazem na příčinné souvislosti probíraných jevů, učivo průběžně aktualizovali. Tempo výuky bylo intenzivní, v některých hodinách však chyběl prostor pro relaxaci žáků. Názorná výuka žáky motivovala a vedla je k účelnému využívání různých zdrojů informací. Po úvodním písemném či ústním zkoušení následovaly zpětná vazba i zdůvodněná klasifikace. Výraznější závěrečné shrnutí se objevilo pouze v několika sledovaných hodinách.

V primě realizuje vyučující dějepisní projekt, který ve třech rovinách (seznamování s tématem, porozumění problému a reflexe) zahrnuje látku větších tematických celků. Všichni žáci jsou do všech částí aktivně zapojováni. Ve sledované hodině prezentovali svou práci se získanými informacemi, reflexi vyjádřili dramatizací k probíranému učivu.

Ve společenskovědním a dějepisném semináři byl funkčně rozvíjen obsah předmětu. Žáci prezentovali vlastní zpracování jednotlivých problémů, případně tematických okruhů k maturitní zkoušce. Ve sledovaných blocích učitelé vytvořili optimální podmínky pro diskuzi žáků, stávali se především organizátory výuky a garanty správnosti informací. Efektivitu dějepisného semináře snižovalo opomíjení některých psychohygienických zásad učení (nevhodné uspořádání lavic i lokální pozice učitele při výuce, absence názorných pomůcek ke zdynamizování výuky). Zejména v hodinách základů společenských věd a občanské výchovy dostávali žáci prostor k využívání svých životních zkušeností a jejich uplatnění ve výuce. Aktivizace žáků probíhala průběžně, například kladením promyšlených problémových otázek. Cíleně byly rozvíjeny komunikativní dovednosti žáků.

Navštívená výuka probíhala v korektní a přátelské atmosféře. Zejména bezprostřednost a tvořivost žáků v interaktivní hodině nejnižšího ročníku osmiletého studia přispěly k vytváření příjemného klimatu ve třídě. Učitelé se vyjadřovali většinou spisovně a vystupovali klidně a vstřícně. Žáci byli často za práci pozitivně oceňováni, žáci primy byli zvyklí se hodnotit i vzájemně.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných společenskovědních předmětech byly celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Matematika a fyzika

Plánování výuky obou předmětů bylo v souladu se schválenými učebními dokumenty. Matematické a fyzikální vzdělávání je formou volitelných předmětů doplněno v posledních dvou ročnících o semináře a praktická cvičení. Obsahově odpovídala výuka schváleným osnovám.

Hospitovány byly čtyři hodiny fyziky u dvou ze tří a sedm hodin matematiky u pěti ze šesti pedagogů, kteří předměty vyučují. Všichni splňovali požadavky na odbornou kvalifikaci. Jedna učitelka fyziky však neměla v době inspekce platné osvědčení o přezkoušení znalostí bezpečnostních předpisů souvisejících s používáním elektrických zařízení pod napětím při

výuce.

Hodiny matematiky probíhaly většinou v kmenových učebnách. Fyzika byla vyučována v dostatečně vybavené, stupňovitě uspořádané odborné učebně.

V nižších ročnících osmiletého studia měli žáci k dispozici zapůjčené vhodné učebnice. Ve sledovaných hodinách vyučující vedli žáky i k práci s další odbornou literaturou.

Hospitované vyučovací jednotky měli učitelé většinou dobře připravené po organizační i metodické stránce. Výjimkou byly hodiny fyziky v kvintě a matematických cvičení v posledních ročnících, které se vyznačovaly monologem učitele a pasivitou žáků.

Většinou byl úvod jasně stanoven cíl a organizace hodiny. V závěru však někteří učitelé důsledně neprováděli shrnutí probraného učiva, které by bylo spojené s promyšleným zpětnovazebním ověřením efektivity výuky. Někdy chybělo závěrečné zhodnocení vyučovacích jednotek.

Při společném úvodním opakování či zkoušení bylo fixováno nejen poslední učivo, ale i dříve probíraná témata. V některých hodinách fyziky však převládaly faktografické otázky nad ověřením, zda zkoušený žák chápe příčiny a důsledky jevů.

V převládající míře byli žáci promyšleně vedeni k aktivnímu, samostatnému učení, učitelé byli spíše moderátory a konzultanty. Střídání činností, forem a metod práce vytvářelo v hodinách tvůrčí pracovní atmosféru s respektováním psychohygienických zásad výuky. Učitelé cíleně vytvářeli prostor pro rozvoj logického myšlení žáků. Upřednostňovali alternativní způsoby řešení problémů. Účelné bylo i využití analýzy chyb ke zvýšení motivace žáků.

Rezervy byly v cíleném zapojování všech žáků do výuky. Zejména při společném procvičování v matematice žáci často pouze pasivně opisovali z tabule. ČŠI zaznamenala i rušivé zasahování učitele fyziky do práce žáků v průběhu testu jako důsledek nedostatečného úvodního vysvětlení zadání. Motivace byla poměrně málo zaměřována na životní zkušenosti žáků, či na praxi nebo mezipředmětové vztahy.

Učitelé znalosti a dovednosti žáků hodnotili s dodatečnou četností. Při zkoušení známku vždy zdůvodňovali. Využívali různé formy motivačního povzbuzování a ocenění snahy o pokrok.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice a fyzice byly hodnoceny jako velmi dobré.

Biologie a chemie

Výuku učitelé plánovali v souladu s obecnými cíli a zásadami vzdělávání a s učebními osnovami obou předmětů. Nechybělo rozvíjení praktických dovedností žáků formou cvičení. Výukové cíle byly přizpůsobeny schopnostem žáků, odrážely aktuální stav tříd. Příprava vyučujících na sledované hodiny byla pečlivá po stránce obsahové i materiální.

Všechny tři učitelky splňovaly podmínky odborné kvalifikace, dvě z nich však nebyly oprávněné nakládat s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky. Kvalifikovanost pedagogů se příznivě projevila na odborné úrovni a efektivitě výuky.

Většina hospitovaných hodin se uskutečnila v motivujícím prostředí odborných učeben a laboratoří. Výukové materiály v odborné učebně chemie vhodně doplňovaly výsledky projektového vyučování v tercii na téma „Periodická soustava chemických prvků“. Vstupní motivace žáků se většinou omezovala na seznámení s plánovaným průběhem hodiny. Velmi dobrou úroveň měla odborná stránka výuky, učitelky podávaly probírané učivo věcně

správně, doplňovaly ho o aktuální poznatky, vhodně využívaly logických souvislostí a mezipředmětových vztahů. Žáci však byli poměrně často pasivní, při obvykle používané metodě řízeného rozhovoru se málo zapojovali. Průběžné upevňování a závěrečné shrnutí učiva bylo realizováno jen v některých hodinách. Svou stavbou se zcela odlišovala jedna z hospitovaných vyučovacích jednotek chemie, ve které žáci samostatně ve dvou skupinách zpracovávali úkol zadaný v předcházející hodině. Na jejich práci bylo patrné, že jsou na spolupráci a kooperaci ve skupině zvyklí. Precizně připravená a úspěšně realizovaná byla praktická cvičení z biologie a chemie. Žáci se učili samostatnosti, získávali manuální zručnost, spolupracovali, nad problémy diskutovali, zjištěné výsledky většinou pečlivě zaznamenávali. Důslednost učitelek se příznivě projevila v pracovních návycích žáků.

V hodinách panovala většinou příjemná, nestresující atmosféra. Vztahy mezi učitelkami a žáky byly převážně vstřícné, pouze ojediněle se objevily nežádoucí projevy v chování žáků a narušená komunikace v linii učitelka – žák.

Téměř ve všech hospitovaných vyučovacích jednotkách učitelky hodnotily výkony žáků, někdy i klasifikovaly. Zkoušení v úvodních částech hodin bylo logicky provázané, mělo komplexní charakter, neomezovalo se na izolované obsahově nesouvisející otázky. Klasifikace byla vždy objektivní, většinou jednoznačně sdělená a zdůvodněná. Zadaný písemný test v jedné z hospitovaných hodin byl pečlivě sestaven a výborně strukturován (od jednoduššího ke složitějšímu).

Průběh a výsledky vzdělávání v biologii a chemii byly hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Pro zjišťování výsledků vzdělávání škola pravidelně využívá komerční srovnávací testy (Kalibro, CERMAT).

Významným ukazatelem kvality vzdělávání jsou úspěchy žáků v soutěžích, olympiádách a zejména úspěšnost absolventů při přijímacím řízení na vysoké školy (průměr přijatých absolventů školy ve školním roce 2003/2004 byl 87,5 %).

Velmi dobrou zpětnou vazbou o schopnosti žáků vyhledávat, třídít, vyhodnocovat a zpracovávat informace jsou výsledky projektového vyučování, které se uskutečnilo na podzim tohoto školního roku. Každá třída si vylosovala téma, které bylo věnováno významným událostem a osobnostem, jejichž výročí spadalo do let 2004 a 2005. Výsledkem práce třídních kolektivů byly plakáty, CD nosiče nebo informační brožury.

Systematické zpracování a analýzu výsledků vzdělávání, které by vedly nejen k odstraňování nedostatků ve vědomostech žáků, ale i ke stanovení příčinných souvislostí mezi výsledky vzdělávání, efektivitou používaných vyučovacích metod a postoji zúčastněných stran (žáci, rodiče, pedagogové), škola zatím neprovádí.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání mají celkově velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

V rámci inspekční činnosti proběhla ve škole tematická inspekce zaměřená na sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálněpatologických jevů ve školách a školských zařízeních.

Primární prevenci se věnuje druhým rokem pověřená metodička primární prevence. S problematikou se postupně seznamuje, úzce spolupracuje s výchovnou poradkyní a celý systém primární prevence je propojený s výchovným poradenstvím. Zpracovaný plán je v souladu s aktuálními podmínkami a potřebami žáků. Škola realizuje řadu přínosných akcí zaměřených na posilování prosociálního chování žáků a budování pozitivního školního klimatu.

Situace v oblasti výskytu negativních jevů je stabilizovaná, jejich četnost ani závažnost se nezvyšuje. Řešení jednotlivých případů je prováděno bezodkladně a vhodnými způsoby. Žáci většinou projevují sounáležitost se společenstvím školy, která je otevřená vůči veřejnosti a spolupracuje s rodiči žáků. Prostředí školy je pro žáky bezpečné.

Škola se problematikou prevence sociálněpatologických jevů zabývá. Přijatý systém je účinný.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 32 224/2001-21 ze 6. 2. 2002, s účinností od 1. 9. 2002
2. Zřizovací listina vydaná Libereckým krajem dne 6. 6. 2003 pod čj. ZL-29/03-Š
3. Učební plán gymnázia se čtyřletým studijním cyklem schválený MŠMT dne 5. 5. 1999 pod čj. 20 595/99-22, s platností od 1. září 1999
4. Generalizovaný učební plán gymnázia s osmiletým studijním cyklem schválený MŠMT dne 5. 5. 1999 pod čj. 20 594/99-22, s platností od 1. září 1999
5. Učební plány rozpracované školou pro školní rok 2004/2005 z 29. 8. 2004
6. Učební osnovy pro gymnázia schválené MŠMT dne 5. 5. 1999 pod čj. 20 596/99-22, s platností od 1. září 1999
7. Časově tematické plány učitelů sledovaných předmětů ve školním roce 2004/2005
8. Třídní knihy všech tříd ve školním roce 2004/2005
9. Třídní výkazy všech tříd ve školním roce 2004/2005
10. Rozvrh hodin a přestávek k termínu inspekce
11. Přehled počtu tříd a žáků ve školním roce 2004/2005 z 1. 3. 2005
12. Přehled nepovinných předmětů ve školním roce 2004/2005 z 1. 3. 2005
13. Přehled metodických orgánů ve školním roce 2004/2005 z 1. 3. 2005
14. Záznamy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2004/2005
15. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání učitelů sledovaných předmětů
16. Organizační pokyny pro školní rok 2004/2005
17. „Roční plán ředitele školy“ na školní rok 2004/2005, nedatován

18. „Měsíční a týdenní“ plány ve školním roce 2004/2005
19. „Plán práce v oblasti protidrogové prevence“ na školní rok 2004/2005 z 28. 8. 2004
20. Hodnocení plnění minimálního preventivního programu v oblasti zneužívání návykových látek „Škola bez drog“, za školní rok 2003/2004
21. Kniha úrazů
22. Školní řád, nedatován
23. „Ochrana člověka za mimořádných událostí ve školním roce 2004/05“ z 19. 11. 2004
24. Protokol o písemné maturitní zkoušce z českého jazyka a literatury školního roku 2003/2004 – oktáva A
25. Vybraná témata k písemné maturitní zkoušce ve školním roce 2003/2004 schválená ředitelem školy
26. Písemné maturitní práce z českého jazyka a literatury ve školním roce 2003/2004 – oktáva A
27. Maturitní otázky z českého jazyka a literatury pro ústní maturitní zkoušku ve školním roce 2003/2004 – oktáva A, nedatováno
28. Vybrané kontrolní slohové práce a kontrolní diktáty v obou typech gymnázia ve školním roce 2004/2005
29. Plán předmětové komise českého jazyka a literatury na školní rok 2004/2005
30. „Gymnázium Jablonec nad Nisou – maturitní témata dějepis – školní rok 2004/2005“, nedatováno
31. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2004/2005
32. Dotazník pro ředitele před inspekcí z 1. 3. 2005
33. Minulé inspekční zprávy z 24. dubna 2002 (čj. 083 77/02-5100) a z 22. června 2000 (čj. 081 234/00-5076)

ZÁVĚR

Personální zajištění výuky ve sledovaných předmětech bylo vynikající, což se pozitivně projevilo v kvalitě výuky. Pedagogický sbor je stabilizován, další vzdělávání zaměstnanců vedení školy podporuje. Chod školy upravují jednoznačně stanovená a všem prokazatelně známá pravidla. Přenos informací je promyšlený a plně funkční. Kontrolní činnost provádí vedoucí pracovníci pravidelně a systematicky. Vedení zaměstnanců je založeno na partnerských vztazích, vzájemném respektu a spolupráci.

Prostředí školy v době inspekce ovlivňovala probíhající rekonstrukce. Výukové prostory i materiálně-technické zázemí sledovaných předmětů byly na velmi dobré úrovni, umožňovaly realizaci učebních osnov v plném rozsahu, včetně praktických činností. Efektivnímu využívání stávajícího vybavení školy a jeho další modernizaci věnují vedoucí pracovníci velkou pozornost.

Sledovaná výuka probíhala v souladu s platnými učebními dokumenty. Škola nabízí v posledních dvou ročnících širokou nabídku volitelných předmětů. Disponibilní hodiny jsou často využity ve prospěch praktických cvičení.

Povinná dokumentace průkazně zachycovala průběh vzdělávání.

Hospitované hodiny byly většinou pečlivě připraveny, včetně materiální podpory. Někteří vyučující v nižších ročnících osmiletého studia nahrazovali klasické vyučovací postupy s dominantním postavením učitele metodami, které žáky motivovaly k aktivitě a vedly u nich k rozvoji komunikace, spolupráce, kooperace i ke schopnosti hledat, vyhodnocovat a zpracovávat informace. Ke zlepšování kompetencí žáků přispívaly také realizované projektové vyučování a z disponibilních hodin posílená praktická složka výuky. Většina hospitovaných hodin měla klasickou stavbu s důrazem na objem a kvalitu předávaných informací, které jsou důležité pro přijímací řízení k vysokoškolskému studiu. Efektivitu části navštívených hodin snižovaly absence zpětné vazby pro žáky i učitele o naplnění stanovených cílů vzdělávání, pasivita žáků a nedostatečné upevnění probíraného učiva.

Výuka probíhala většinou v klidné a přátelské atmosféře. Osobnost žáka, jako partnera učitele v procesu výchovy a vzdělávání, byla respektována.

Škola dosahuje stabilně velmi dobrých výsledků ve výchovně-vzdělávacím procesu (viz minulá inspekční zpráva). Výrazným pozitivem je snaha o postupný přechod od systému výuky, kdy žák je pouze pasivním příjemcem informací, k aktivnímu učení.

Hodnotící stupnice:

Vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevyhovující

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Ing. Varja Paučková	v. r.
Člen týmu	PhDr. Milan Adamec	v. r.
Členka týmu	Mgr. Alexandra Hanwaldová	v. r.
Člen týmu	Ing. Petr Kadlus	v. r.
Členka týmu	PaedDr. Jana Langerová	v. r.

V České Lípě dne 2. 5. 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucí inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Hrnčířská 763, 470 01 Česká Lípa. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 2. 5. 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Jiří Kozlovský, ředitel školy	v. r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Liberecký kraj	2005-05-26	h1-1029/05-5076
Školská rada	-	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.